

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 7. decembra 2017

Posojilna jamstva za MSP: pozitivni rezultati, vendar sta potrebna boljša ciljna usmerjenost in usklajevanje z nacionalnimi shemami, pravijo revizorji EU

V novem poročilu Evropskega računškega sodišča je ugotovljeno, da je bila velikost programov EU za posojilna jamstva določena brez izčrpane analize potreb trga ter da preveč podjetij, ki so jih izkoristila, v resnici ni potrebovalo zajamčenega posojila. Vseeno pa so podjetja, ki so prejela zajamčeno posojilo, rasla. Po navedbah revizorjev je znaten delež podjetij, ki so prejela zajamčeno posojilo zaradi inovativnosti, pokazal le skromno stopnjo inovativnosti. To ni v skladu z osredotočenostjo in ciljem odličnosti iz uredbe. Revizorji so ugotovili tudi, da Evropska komisija še ni zagotovila zadostnih dokazov o učinkih posojilnih jamstev in njihovi stroškovni učinkovitosti. Medtem ko je Komisija na splošno odgovorna za programe, je za njihovo izvajanje odgovoren Evropski investicijski sklad.

Revizorji so analizirali, ali so posojilna jamstva EU podpirala rast in inovacije manjših podjetij s tem, da so jim omogočila dostop do financiranja. Preučili so dva delujoča centralno upravljana instrumenta: Jamstveni sklad za MSP InnovFin za podjetja, ki se ukvarjajo z raziskavami in razvojem, ter jamstveno shemo za posojila. Predvideno je, da bo iz proračuna EU v obdobju 2014–2020 zagotovljenih 1,78 milijarde EUR za kritje morebitnih izgub zaradi posojil in stroškov delovanja instrumentov. Ob upoštevanju dopolnitve s sredstvi Evropskega sklada za strateške naložbe se ta znesek poveča na 3,13 milijarde EUR. Finančna velikost teh dveh instrumentov je v primerjavi s sredstvi, ki jih EU zagotavlja za nacionalne jamstvene sheme za MSP v okviru strukturnih skladov, in sredstvi, ki jih zagotavljajo države članice, relativno skromna.

„Naši revizorji so ugotovili, da je potrebno boljše usmerjanje v rentabilna podjetja brez dostopa do financiranja in v podjetja, ki izvajajo raziskave in inovacije z velikim potencialom za odličnost,“ je povedal Neven Mates, član Evropskega računškega sodišča, pristojen za poročilo. „Sheme pa je treba uskladiti tudi s podobnimi shemami na nacionalni ravni.“

Revizorji pravijo, da sta začela jamstvena instrumenta v primerjavi s preteklimi izkušnjami hitro delovati. Razpoložljiva finančna sredstva EU so se močno povečala, vendar v opravljeno oceno potreb trga niso bili zajeti vsi jamstveni instrumenti, niti ni bilo predstavljeno, kako naj se odzovejo na te potrebe. Komisija je doslej zagotovila le skromne dokaze o uspešnosti prejšnjih instrumentov za posojilna jamstva, višina stroškov in provizij, plačanih Evropskemu investicijskemu skladu, pa ni bila dovolj utemeljena. Čeprav se je ureditev ocenjevanja za sedanja instrumenta izboljšala, ima še vedno več slabosti, kot sta pomanjkanje

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila Evropskega računškega sodišča.

Celo poročilo je na voljo na www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – uradni govorec

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – tiskovni predstavnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

podatkov za oceno učinka na inovacijsko dejavnost in omejene možnosti za preučevanje shem z akademskimi raziskavami.

Sodišče je na podlagi ekonometrične študije, izvedene za Francijo, ugotovilo, da sta instrumenta za posojilna jamstva upravičenim podjetjem pomagala doseči večjo rast v smislu bilančne vsote, prodaje, števila uslužbencev in produktivnosti. Učinki so bili večji v manjših in novejših podjetjih, ki brez jamstva običajno težje pridobijo posojila. To je pomembno za ciljno usmerjenost v upravičence v okviru instrumentov.

Revizorji so ugotovili, da znaten delež upravičenih podjetij v njihovem vzorcu, ki je zajemal devet držav članic, ne bi imel težav z dostopom do financiranja in zato ni potreboval zjamčenega posojila. Posojanje podjetjem, ki so imela dostop do financiranja, je bilo posebej izrazito pri zasebnih finančnih posrednikih v okviru Jamstvenega sklada za MSP InnovFin. Revizorji pravijo, da obstaja tveganje, da bodo instrumenti EU s podpiranjem podjetij, ki že imajo dostop do komercialnih posojil, konkurirali zasebnemu sektorju.

Jamstveni sklad za MSP InnovFin naj bi se osredotočal na podporo podjetjem, ki izvajajo raziskave in inovacije z velikim potencialom za odličnost, vendar sta se dve tretjini podjetij v vzorcu bodisi ukvarjali samo s standardnim razvojem izdelkov ali postopkov bodisi sploh nista izvajali inovacij.

Revizorji so ugotovili očitno razliko med zasebnimi in javnimi posredniki: javni so veliko uspešnejši pri osredotočanju na podjetja v znanjsko intenzivnih sektorjih oziroma na tista, za katera je bolj verjetno, da bodo izvajala inovacije.

Revizorji opozarjajo tudi na to, da v večini držav članic podobni instrumenti že obstajajo, kar ima pomembne posledice za sheme EU in zaradi česar je potrebno izboljšanje izvajanja. Sodišče pričakuje, da bo Komisija za morebitne naslednike instrumentov v prihodnjih večletnih finančnih okvirih uresničila večino priporočil iz poročila. Natančneje, Komisija naj:

- poskrbi za boljše usmerjanje v rentabilna podjetja brez dostopa do financiranja,
- v primeru Jamstvenega sklada za MSP InnovFin zagotovi, da so ciljna podjetja bolj inovativna,
- celovito oceni uspešnost preteklih in sedanjih jamstvenih instrumentov ter predhodno oceni njihove mogoče naslednike,
- opredeli, kako lahko centralno upravljani instrumenti čim bolje izpolnjujejo potrebe trga z zagotavljanjem usklajevanja z instrumenti, ki se financirajo na nacionalni in regionalni ravni.

Pojasnila za urednike

Evropska unija z zagotavljanjem posojilnih jamstev že skoraj 20 let pomaga evropskim malim in srednjim podjetjem pri dostopu do dolžniškega financiranja. Jamstva se zagotavljajo finančnim posrednikom, ki naj bi povečali posojanje rentabilnim podjetjem, ki bi sicer imela težave pri pridobivanju posojil. EU za pomoč tem podjetjem zagotavlja finančna sredstva za dva centralno upravljana jamstvena instrumenta, v okviru kohezijske politike pa sofinancira podobne instrumente, ki jih vzpostavijo nacionalni ali regionalni organi. Tudi države članice zagotavljajo svoje vire za podobne sheme.

Komisija, Evropska investicijska banka in Evropski investicijski sklad so se leta 2016 odločili, da bo del proračunskih sredstev Evropskega sklada za strateške naložbe na voljo za dopolnitev prispevka EU za oba instrumenta.

Posebno poročilo št. 20/2017 – Instrumenti za posojilna jamstva, ki jih financira EU: rezultati so pozitivni, vendar sta potrebna boljša ciljna usmerjenost v upravičence in boljše usklajevanje z nacionalnimi shemami – je na voljo na spletišču Sodišča (www.eca.europa.eu) v 23 jezikih EU.